

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Ivre Ac Potestate Romanorum Pontificum,
Imperatorum, Regum ac Episcoporum**

Alvarez Guerrero, Alfonso

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 A 2069

De dispensatione sanctissimorum Episcoporum. cap. xvii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63477)

quo casu, vt ex verbis Domini supra inductis, est manifestum, videlicet pro bono statu vniuersalis ecclesiæ, vicarius Christi habet plenitudinem potestatis, cui competit dicta prouisio. † Sed Papa à nullo iudicari potest, vt in c. nemo, c. aliorum, & c. cuncta per mundum. ix. quæst. iij. & c. electionem. lxxviij. distin. cum similibus: & vide tex. in c. oues. & c. nos. ij. quæst. vij. & sic Papa est supra concilium, vt est communis sententia doctissimorum virorum, & ego eam sequor, tanquam piam & sanctam, quia oportet tollere schismata.

Notate bene omnia contenta in toto isto capitulo, quia magna, & ardua sunt, & quasi fundamentum totius iuris nostri, non ita alibi tacta per iurisperitos, licet aliqui insensati multa vaniloqua contra sacrum imperium moliri conati sint. Tota schola Pontificia, & Cæsarea communiter in hoc concordare videtur. sed modernorum ingenia adeo deprauata sunt, vt semper suscitent diuisionem inter vtrunque gladium. Et concludendo dico, quod si enarrare vellem facultatem, & supremam dignitatem, & excellentiam sanctæ Apostolicæ sedis, ante diem clauso componet vesper olympo. Nec mihi si mille lingue sint, oraque mille, ferrea vox, & c. minimam partem earum attingere possem. Omnia tamen in toto isto libro, & specialiter in isto capitulo contenta submittimus sub correctione sanctæ matris Romanæ ecclesiæ, & sub correctione sacri summi Romani Pontificis.

DE DISPENSATIONE SANCTISSIMORUM EPISCOPORUM. Cap. XVII.

SUMMARIUM.

- 1 Dispensatio quid sit, & vnde dicta.
- 2 In quibus casibus Episcopus dispensare potest.
- 3 Etiam in die Dominico solus Papa ordinare potest.
- 4 Vtrum ab Episcopo excommunicato possint ordinari clerici in sacris.
- 5 Qui per annum, & ultra stetit in excommunicatione, officio suo priuari debet.

- 6 Clericus falsarius deponi debet.
- 7 Prohibetur Episcopus ad sacros ordines clericum literarum igno-
rum promouere.
- 8 Cardinalis Legatus nunquid capientem ipsum Cardinalem ab-
soluere possit.
- 9 Coniuges an per religionis ingressum se separari possint.
- 10 Ei, qui matrem occiderit, quæ pena imponenda sit, tam de iure
canonico, quàm civili.
- 11 Prohibitus edere carnes an possit edere oua, & caseum, seu
lac.
- 12 Appellatione carnis nunquid veniat lardum.
- 13 Monachus factus Episcopus non subiaceat regule monachali.
- 14 Monialis an vinum bibere possit: item & de clerico.
- 15 Qui primus fuerit, qui in Italiam vinum adduxit, & aquam
vino permiscuit, remissuè.
- 16 Ebrietas fons est vitiorum omnium.
- 17 In quibus casibus Episcopus dispensare non potest, remissuè.
- 18 In quo casu solus Papa, & quatuor Principales Patriarcha di-
spensant.
- 19 Episcoporum privilegia quæ sint.

Dispensatio † est quædam relaxatio facta à iu-
re causa cognita ab eo, qui habet ius dispen-
sandi. Et dispensatio est diuersa pensare;
nam multa debet dispensator considerare
pro iustificanda dispensatione, ut dicunt do-
cto. quando de dispensatione loquuntur: nam dispen-
satio sine causa iusta dissipatio est; & ex tali iniusta dis-
pensatione ius vulneratur. Et de dispensatione sanctissi-
morum Episcoporum vide Panor. & Ioannem Andream
in c. dilectus, de temporibus ordinan. † Et nota, quod in
omnibus casibus potest Episcopus dispensare, quos ponit
Specul. in tit. de offi. legati, & in tit. de dispensatione. §. nunc
de Episcoporum dispensatione.

Et primo dispensat Episcopus cum ordinato extra tem-
pora statuta à iure. c. consultationis. & ibi doct. de tempo.
ordin. maximè ex speciali mandato Papæ secundum quos-
dam, c. cum quidam. eod. titu. Sed alij contra secundum
Spe.

Spe. eod. tit. §. nunc ostendendum, vers. liij. vbi etiam dicitur, † solum Papam posse ultra statuta tempora ordinare, etiam diebus dominicis, vel similib. per c. j. de temp. ordi. & c. de eo. Et si alius hoc fecerit, Papa solus dispensat cum ordinato, & cum ordinante per capit. cum ordinante; per c. cum quidam, eodem tit. & argumen. c. cum dilectus, eod. tit. Item si iam ordinatus extra tempora statuta ab alio, quàm a Papa, vel aliter illicitè, celebret ante dispensationem obtentam; solus Papa cum eo dispensat secundum Spe. ibi, cum illo, qui extra quatuor. vbi vide omnino.

Secundo dispensat, ut quis habeat plura beneficia curata, quando in dispensatione consideratur utilitas, & necessitas ecclesiæ, vel persona ipsius; non autem si considerantur merita, vel fauor, seu excellentia personæ; quia tunc solus Papa dispensat, ita dicit Spe. post multas opi. in tit. de dispen. §. videndum, vers. sed nunquid Episcopus: vbi etiam subdit in vers. sed nunquid poterit, quod potest Episcopus dispensare ad habendum vnum beneficiū duplex, & aliud simplex.

Tertio dispensat Episcopus cum ordinatis ab alieno Episcopo, inconsulto, vel contempto proprio Episcopo. de offi. archi. c. significasti. lxxj. dist. c. j. ij. & ij. vbi vide ix. q. ij. c. Lugdunensis, & tenet Spec. in d. §. nunc de Episcoporum, vers. iij.

Quarto dispensat cum ordinatis non scienter ab Episcopo excommunicato, c. fin. de ordi. ab Episcopo. qui Episcopi. re. non si scienter, secundum glo. ibi per c. j. in fin. eod. tit. & c. ordinationes. ix. q. j. † Ex quo not. quod Episcopus excommunicatus potest clericos ordinare in sacris, etiam si sit extra gremium ecclesiæ, sicut hereticus. ix. q. j. ab excommunicatis. & c. ordinationes. & dixi supra proxima quæst. Non tamen potest excommunicare alios Episcopos excommunicatus; quia cum sit extra ecclesiam, non potest alium ejicere de ecclesia, xxij. quæst. j. audiui mus. & glo. not. in d. c. fin. & ibi docto.

Quinto dispensat cum ordinatis ignoranter ab Episcopo, qui renunciauit Episcopali dignitati. c. j. de ordin. ab Episcopo, qui Episcopatu. renunc. & ibi vide omnino.

Qui

Quid si renunciavit Episcopatu tantum, vel Episcopatu i. loco, & dignitati simul? & tenet Specul. vbi supra, versic. v.

Sexto dispensat, vt duo eligantur ad vnā prābendam. no. in c. tuā, de prāben. & ibi glo. & docto. & Spec. vbi supra, versic. vj. Sed an, & quando vna prābenda diuidi possit, & quomodo; & an de vna fieri possint duæ, vel de duabus vna; vide glo. ord. & doct. in d. c. tuā, quæ glo. etiam ponit, an parochia vna diuidatur in duas; vide ibi, & in c. præcipimus. xvj. q. j. & x. q. iij. vnio. de consec. dist. j. c. omnes. & in c. ad audientiam, de elect. & ibi docto.

Septimo dispensat cum clerico per Episcopum suspensio ab officio, & beneficio propter crimen vsuræ. c. præterea, de vsu. & tenet Spec. vbi supra versic. vij.

Octauo dispensat cum adultero, & in alijs minoribus criminibus, c. at si clerici, §. de adult. de iudi. xxiiij. dist. c. firmitatis, & Spec. vbi supra, versic. viij. & plenius in c. ex tenore, de tempo. ordin.

Nono cum pugnante in duello. c. j. de corpo. viti. & c. j. de cler. pug. in duel. quod verum est dum modo mors, vel mutilatio non sequatur, xxiiij. q. viij. c. his, à quibus & Spec. vbi supra, versic. ix. vbi etiam dicit, & tunc posse Episcopum in beneficio dispensare, per c. ij. eodem tit. l. distinct. c. studeat, ad fin.

Decimo dispensat in multum enormi, & notorio crimine. no. in c. j. de corp. viti. & arg. in c. ij. de apost. Item & in capitalibus occultis. l. j. dist. c. eis, & plenius in d. c. ex tenore, de tempo. ordin. & ibi per glo. & in Spec. vbi supra, versic. x. Sed plenius loquitur Spec. eod. tit. §. qualiter, versic. hoc quoque notandum. vbi vide oranino.

Vndecimo cum alienigena instituto in ecclesia per eū, qui instituere non poterat. de cler. peregr. c. fin. & ibi doct. & Spec. vbi supra, versic. xij.

Duodecimo cum diacono, qui diaconum vulnerauit, & matrimonium de facto cōtraxit; quia peracta prius pœnitentia, cum eo dispensat Episcopus, vt possit in presbyterum ordinari. d. c. j. qui cler. vel vo. & tenet Spec. vbi supra, versic. xiiij. & ibi vide per Ioan. And. in addit.

De-

Decimotertio dispensat cum monacho, & cum canonico regulari, ut possint in ecclesia seculari ministrare divina. xvj. q. j. c. doctos. & c. ex autoritate. j. q. vij. §. nisi. Sed quando possit monachus, vel canonicus regularis presidere ecclesie seculari, vide in c. ij. & in c. quod Dei, de statu monach. vbi per glo. ordi. & docto. in Spec. vbi supra, vers. xv. & in §. sunt quoque, vers. x. de cap. mo. c. ex parte, & c. ad audientiam.

Decimoquarto dispensat Episcopus cum eo, qui excommunicatus recipit beneficium, de cle. excom. mini. c. postulatis, in prin. & ibi per Inno. & Io. And. in iij. glo. Quod est verum, nisi fuerit excommunicatus per Papam ob contemptum sedis Apostolicæ. c. bonæ, de æra. & qualita. vbi dicitur tali excommunicato non posse beneficium conferri. & ibi per glo. & doct. Idem in suspenso secundum glo. quæ etiam dicit, cum eo non posse Episcopum dispensare, quod etiam tenet Specu. vbi supra, vers. xvj. Quinetiam dicit d. gl. non posse suspensum tractare spiritualia, ut ibi, sicut nec excommunicatus; alias debet deponi, per c. veritatis, de dol. & contu. † Nec omitto, quod excommunicatus, qui per annum, & ultra stetit in excommunicatione, debet officio suo priuari. xj. q. iij. c. rursus, secundum glo. no. in d. c. cum bonæ. quæ omnia bene nota.

Decimoquinto cum clerico per saltum promotus. c. j. de cler. per saltum promo. iij. distin. c. j. & Specul. vbi supra, vers. xvij.

Decimosexto cum non ordinato ministrante scilicet ad beneficium, & ut post biennium, vel triennium in ordine suscepto ministret, non ut ad superiorem promoveatur, c. ij. & ibi not. de cler. non ordin. min. Et prædicta in Spe. vbi supra, vers. xvij. vbi vide, quia omnia dicit. Et not. quod is, qui caret ordinibus sacris, irregularis est, si diuinum exercet officium. Et idem dicitur de eo, qui habet unum ordinem se in maiori exerceat: quia cum talibus solus Papa dispensat, ut tolleretur in ordine suo ad superiores ascendens. xj. quæst. iij. c. paruulis. xxv. quæst. ij. c. sic decet. Sed Specu. ibi refert quosdam voluisse, quod etiam Episcopus dispenseret, argum. not. in c. j. & ij. de cle. excom.

mi. & ibi per glo. Ioan. And. & doct. Vide etiam not. in c. at
si clerici, de iud.

Decimoseptimo dispensat Episcopus cum diacono Mis-
sam celebrante, scilicet peracta poenitentia, vt beneficium
retineat, & etiam, vt post biennium, vel triennium exer-
ceat officium diaconatus; non vt ad sacerdotium promo-
ueatur, ad quod solus Papa dispensat, not. in c. j. & ij. de
cler. excom. mi. & ibi glo. Ioan. And. & doct. & Specu. vbi
supra, vers. xix.

Decimooctauo dispensat in commutatione praebe-
darum, & personarum, c. questum, de re. permu. & ibi per
Ioan. And. & doct. & glo. in Clem. j. eodem tit. & Spec. vbi
supra, vers. xxj.

Decimonono cum eo, qui bigamum ordinauit, de bi-
ga. c. j. & tenet Specu. vbi supra, vers. xxij.

Vicesimo cum eo, qui irregulares promouit. Spec. ibi-
dem. Inno. & Ioan. And. in d. dilectus, de Episc. ord.

Vicesimoprimum cum falsario, scilicet vt vel carceret
eum, vel ad Papam remittat, xix. distinct. c. in memoriam,
& Specu. vbi supra, vers. xxij. † Et nota, quod si certum
est, clericum esse falsarium, debet deponi l. j. distinct. c. si
Episcopus, & in c. in falsariorum, de cri. fal. tenet gl. in d. c.
memoriam. vbi etiam ponit glo. ordi. quot, & quibus mo-
dis dici possit charta falsa.

Vicesimosecundo in dispensatione ordinum ecclesias-
ticorum, quorum Episcopus est praedicator, xxj. dist.
c. clericos. xxv. distinct. c. j. xxij. distinct. c. tales. Specu. vbi
supra, vers. xxij.

Vicesimotertio, vt clericus concubinarius finita poeni-
tentia promoueat, xxij. distinct. c. firmitas; nisi fuerit
per sententiam damnatus, vel infamis de iplo ordine, c. que-
situm. Spe. vbi supra, vers. xxvj. & §. iuxta, vers. in suspen-
sis autem.

Vicesimoquarto cum idiota promotus, vt remaneat, &
non deponatur, sed doceatur, x. quest. j. c. placuit, xxvij.
distinct. c. nullus, & c. sedulo. Quod verum, nisi sit omni-
no illiteratus. Spec. eodem §. vers. prohibetur. Non tamē
dispensat, vt illiteratus promoueat, l. distinct. c. non con-
fidat.

fidat. & Spec. vbi supra, vers. xxvij. & in d. 6. iuxta, versic.
contrahitur; ibi, item illiterati. Quod bene notent Epi-
scopi, vt cogant clericos illiteratos addiscere literas: sed
melius facient, si eos non promoueant, xxxvj. dist. c.
7 illiteratos: † vbi Episcopus prohibetur ad ordines sacros
promouere clericum literarum ignarum, cum talis non
sit aptus diuinis officijs; quinetiam ignorantia mater cun-
ctorum errorum maxime in sacerdotibus Dei vitanda est:
quia docendi officium susceperunt in populo Dei: Sacer-
dotes enim legere sacras scripturas admonentur, Paulo
dicente ad Timotheum: Attende lectioni, exhortationi,
& doctrinæ. Sciant ergo sacerdotes scripturas sacras, & ca-
nones, & omne opus eorum in prædicatione, & doctrina
consilietur, atque ædificent cunctos tam fidei sciencia, quam
operum disciplina; text. est not. xxxvij. dist. c. quæ ipsi
vbi leguntur, quæ sint sacerdotibus necessaria ad sciendū.
Et quæ oporteat scire eum, qui Episcopus est ordinandus,
vide ean. dist. c. omnes pfallentes: & diximus supra in tit.
de sciencia Episcopi.

Vicesimo quinto dispensat Episcopus in pœnitentijs
imponendis, xlv. dist. c. licet: & per totum, xxvj. q. vij. c.
tempora. & eum tex. allegant: quod tu intellige scilicet
cum ratione, & modestia, alias non, de pœnit. dist. v. c. fide-
las, xxij. q. iij. c. si is, qui: adeo quod potest Episcopus au-
tigare canones pœnitentiales, xxvj. q. vij. c. tempora, de
pœn. dist. j. c. pœnæ, & c. verbum Dei, & c. medicinam,
c. mensuram, & c. iudex. Item debet pœnitentiam ponde-
rare, de conse. dist. iij. de pœnitentibus, de pœ. & re. c. si
gnificauit, & c. quæsitum; nisi ei à canone prohibeat,
xxij. q. vlt. c. pessimam. Item tenet Specu. vbi supra, vers.
xxvij. vbi etiam subdit, & in vers. prohibetur: quod non
potest Episcopus dispensare ad promouendum pœnitentes,
l. j. dist. c. ex pœnitentibus, c. confirmandum, & c. non
confidat, lxj. dist. c. sacerdotibus, vers. proferens, argum.
contra. xxix. dist. c. presbyter, & c. quæsitum, de pœnit.
re. sed dic, vt ibi per docto. His adde congruenter casus
specialiter reseruatos Episcopo in pœnitentijs, quos po-
nit glo. sing. in c. ij. de pœn. & re. in vj. videlicet absoluit

excommunicati maiori excommunicatione, quod non licet simplici sacerdoti, c. nuper, de sentent. excomm. Item in blasphematore Dei, & sanctorum publico, c. nullus, eodem tit. Item in fortilego, eodem tit. c. ij. Item in commutatione voti, c. j. de voto. Item in dispositione male ablatorum incertorum, vel certorum, si non extant hi, quibus restitutio fieri debet, de iudi. c. cum sint. Item circa matrimonium contractum clam, vel contra interdictum ecclesie. Item in omni publico crimine enormi. Item in oppressione filiorum. Item in homicidio. Item in falso testimonio. Item in falso instrumento. Item in periurio. Item in incestu. Item in corruptione monialium. Item in coeunte cum brutis, secundum d. gl. quam no. & ibi per docto. in singulis. † Sed hic insurgit dubium, nunquid possit Cardinalis legatus absolvere capientem ipsum Cardinalem. & dic breuiter, quod sic, etiam in non mortis articulo: quia licet quis suspectus iudex videatur ad vlciscendum iniuriam propriam, xxij. quest. j. c. j. ij. q. v. quia suspecti, l. j. C. ne quis in sua causa, cum sim. tamen quia excommunicatus non potest absolui, nisi petat absolutionem, xj. quest. iij. c. plerunque, & c. cum aliquis; de eo, qui duxit in matrimonium, c. significasti: pro quo facit etiam illud Dantis Aligerij. Absoluer non si puo, chi non si pente, petendo se absolui a legato, quem cepit, vel capi fecit, videtur in eum, tanquam in iudicem competentem, consentire, & suspitio cessat, de re iudi. c. inter, cum simil. Et ita concludit Ioan. And. in addit. Spe. in tit. de legato. §. nunc dicimus, vers. sed queritur, vtrum legatus. Et sic intelligitur tex. in d. c. felicis, & in c. si quis suadente, xvij. quest. iij. Et intellige, predicta procedere, quando Cardinalis captus est legatus: alias enim non potest absolvere, cum careat iurisdictione; & sic ad Papam recurrendum esset per absolutionem, praterquam in articulo mortis: & sic loquitur d. c. felicis. Et quia dixi non posse absolui, qui non petit, dic idem probari in c. quod quidam, de poen. & rem. Sed potest quis quandoque inuitus, & impoenitens absolui, puta talis, vt testimonium dicat in causa, ne principale negotium retardetur, c. veniens, in fin. & ibi glos. But.

& docto. de testi. l. ij. & ibi Io. de Imo. & no. in c. ab excom-
municato, de rescrip. & Philip. de Fran. in c. ad hac, de ap-
pel. Tunc tamen remanet vinculum peccati, licet tollatur
vinculum excommunicationis secundū doct. per c. quod
quidam, de pœnitent. & remissio. quod est verum, & no-
tandum.

Vicesimosexto dispensat Episcopus cū homicida in be-
neficio tantum, ne mendicet, c. studeat, l. distinct. c. ij. de
cler. pug. in duel. & Spe. vbi supra, vers. xl, vbi secus dicit,
quod ad officium, l. dist. c. miror.

Vicesimoseptimo cum seruo promotus, si velit eum re-
dimere, l. iij. distinct. c. generaliter, & Specu. vbi supra, ver-
sic. xli.

Vicesimooctavo cum seruo monasterij, vt promouetur,
l. iij. distinct. c. multos, de ser. non ord. de famulis, & c.
eo, & tenet Spe. vbi supra, vers. xlii.

Vicesimonono cum assumpto de sua diocesi in Episco-
pum, vt remaneat in primo beneficio, si nō admittatur ad
Episcopatum, ad quem fuit promotus, xcij. distinct. c. si quis
Episcopus, & Spec. vers. xliij.

Tricesimo cum hæretico conuerso, l. distinct. c. presby-
teros, qui. de hæret. c. ad abolendam, de consec. distinct. c.
ego Berengarius. & Spec. vers. xlv.

Tricesimoprmo cum schismatico, l. distinct. c. vt con-
stitueretur. & Spec. vers. xlvj.

Tricesimosecundo dispensat Episcopus cum raptore,
quo ad viaticum ei concedendum, de rap. c. super eo. §. si
vero. pœdonibus enim dispensatione communicamus,
xxiiij. q. ij. sane. & tenet Spec. vers. xlvij.

Tricesimotertio, vt recipiatur ex causa minor procu-
ratio, quā solita sit, v. q. ij. c. relatum; & c. felicis, de cen-
sib. in vj. & Spec. vers. xlvij.

Tricesimoquarto in minoratione tertiæ, vel quartæ de-
cimæ ex causa. v. quæst. ij. priscis, & c. viuo, xij. quæst.
ij. cap. fin. & Spec. vers. xlix. & plenius vers. lxxvj.

Tricesimoquinto in executione sententiæ differenda
xj. q. iij. c. cum apud. & Spe. vers. l.

Tricesimosexto cum sortilego clerico, qui pro furto
repe-

reperiendo ad astrolabij inspectionem recurrit, qui de iure per annum celebrare non debet. de fortil. c. ex tuarum, xxvj. q. v. e. contra idolorum, & c. peruenit. & Spe. vers. lj.

Tricesimo septimo cum clerico post quatuordecim annos, & non ante; vel si patiatur defectum in scientia, dum tamen non sit minus rudis; vel etiam in ordinibus, dum tamen sit in minoribus, & in breui possit promoueri in sacros. Et dic, quo ad regimen ecclesie parochialis, seu plebis, vel quo ad dignitates, de electio. c. dudum, de etate, & qual. c. preterea. & c. indecorum, & plenius per Io. An. post Spe. in addi. Spe. vbi supra, vers. iij. vbi vide omnino. & in c. j. de etate. & qual. in vj.

Tricesimo octauo cum eo, qui beneficium renuntiat, ut sibi victum concedatur in eo, argum. xvij. q. j. quamuis, de renun. ad supplicationem, etiam si ob culpam remoueat, secundum Spe. in vers. liij.

Tricesimo nono cum eo, qui petit celsionem, scilicet ut vel cedat, vel remaneat, de renun. c. j. c. admonet, & c. quidam. & Spe. vers. lv.

Quadragesimo, quod monachus in minoribus constitutus fiat Abbas, de etate. & qual. c. tuam, & in Spe. vers. lvj. vbi omnino vide Ioan. Andr. in additio. dum refert antiquitatem.

Quadragesimo primo cum illis debet Episcopus dispensare, quos sine titulo dispensatiue promouit ad sacros ordines, ut victum habeant, de etate. & qual. c. accepimus, de prebend. c. cum secundum, c. non liceat, & c. Episcopus. & Spe. vers. lvij.

Quadragesimo secundo cum sacerdote extraneo, ut occulte celebret, si literas, vel testes non habet facientes fide de sua ordinatione, de cler. pereg. c. fin. ad fin. lxxj. per totum, lxxij. distinct. per totum. & Spe. vers. lix.

Quadragesimo tertio, quod prelati faciat perpetuum vicarium, de offi. vica. & ad hoc quia prelati debet in propria persona seruire in beneficio, quod ei datur propter officium, lxxxj. dist. eos, c. primice. & c. sequen. & in Spec. vers. lx. & vers. clx.

Quadragesimo quarto, quod prelati inferiores possint
I 3 suos

suos subditos excommunicare, de offi. or. c. si sacerdos, & c. cum ab ecclesiarum: quia de iure communi non possent id facere, secundum Ioan. de Deo, in c. cum satis, de offi. Archi. & c. Archidiaconus, eod. tit. de foro compet. c. cum contingat: nisi de consuetudine; licet possint ex causa interdiceret diuinum officium, & ecclesiastica sacramenta, d. c. si sacerdos, ij. q. j. c. nemo. & Spe. vers. lxj.

Quadragesimo quinto dispensat Episcopus cum clerico percussore, c. j. de cle. percuss. vide ibi per docto. & non. xlv. dist. in summa, xlvj. dist. c. seditionarios, j. quæst. vij. si quis omnem. & Spe. vers. lxij.

Quadragesimo sexto cum rectoribus ad synodum non non venientibus, de maio. & obed. super eo. possunt enim puniri nisi veniant, xviii. distinct. c. de eulogiis, & c. pen. & Spe. vers. lxiii.

Quadragesimo septimo, ut sine vitio fiat transactio sui per decimis, de transact. c. statuimus, de re. permu. c. j. & ij. Idem & in beneficio, c. de cætero, de transact. & Specu. vbi supra, vers. lxiiij.

Quadragesimo octavo debet Episcopus dispensare cum clerico deposito, ne laico iudici tradatur, c. cum non ab homine, de iudi. quia semper in eo remanet character, & viuere debet clericaliter, l. dist. c. accedens, lxxj. distinct. c. dictum. ideo vero reordinatur, si restituatur, xj. q. ij. Episcopus. & Spe. vbi supra, vers. lxv. & dicitur infra materia degradationis.

Quadragesimo nono, ut contumax non sit contumax, de offi. deleg. c. consuluit, de dolo, & contu. c. j. ij. cum dilecti, & c. cum olim, v. q. ij. præsent. & Spe. vers. lxvj. & dicitur infra.

Quinquagesimo potest Episcopus ex causa ante sententiam sequestrare fructus, de sequest. c. pe. & si licet sequestratio sit regulariter interdicta, C. de prohi. sequest. l. j. & Spe. vers. lxvj.

Quinquagesimo primo cum suspecto de crimine non condemnet, de præsump. c. literas, de dolo, & contu. c. dilecti. & Spe. vers. lxvij.

Quinquagesimo secundo, quod vir, & uxor separati viuam

viuant, ne deterius inter eos contingat, c. tua nos, de iure iur. licet contra dicatur xxvij. q. ij. si vir, & vxor. & Specu. vers. lxx. Quod est verum, si vterque velit castitatem obseruare; alias alterum cogit Episcopus ad alterum redire per vinculum excommunicationis, d. c. tua nos. quinimo posset vxor propria auctoritate redire ad virum, nec expectare tenetur auctoritatem Episcopi, secundum glo. in d. c. tua nos. quod nota. † Adde, quod non possunt coniuges se separare, etiam vt ad religionem transeant, nisi Episcopus præstet assensum, nec soluitur matrimonium altero volente religionem ingredi, si alter dissentiat, d. c. si vir. vbi gl. & doct. verum dicunt, nisi alter postea ratificet ingressum alterius, arg. xxxij. q. v. c. mulier. quod nota.

Quinquagesimo tertio potest Episcopus cogere clericum, vel monachum ratione iuramenti esse loco obsidum, de iure iur. c. ex rescripto. & Spe. vbi sup. vers. lxx. Et nota, posse clericum, vel monachum obsides dari per eorum superiorem, d. c. ex rescripto, & c. vt pridē, per gl. xxij. q. viij.

Quinquagesimo quarto, si prælatus diffidit de iure suo, potest rem, quam ecclesia possidet, dimittere, secundum quosdā, ar. c. bonæ, il. ij. de postu. prælā. in ver. quod si contradicentibus. vbi vide omnino. & Spe. vers. lxxj.

Quinquagesimo quinto dispensat Episcopus in correctione morum, & in dispensatione rerum ecclesiasticarum duce ratione, xij. q. j. c. precipimus, xvj. q. j. non autem sine ratione, & iustitia, xj. q. iij. quomodo, & c. illud, & c. plerumq., xij. cognouimus, x. q. iij. quia cognouimus. & Spe. vbi supra, vers. lxxij.

Quinquagesimo sexto cum fure rei ecclesiasticæ, vt sibi pœna mitigetur, xij. q. ij. c. firmitatis, xiiij. q. vj. c. si res, l. dist. si quis presbyter, xvij. q. iij. si forte: & quod post peractam pœnitentiam, vel partem eius possit ad sacros ordines promoueri, c. si de fur & Spe. vers. lxxiiij.

Quinquagesimo septimo, vt seruus ecclesiæ benemeritus cum peculio manumittatur, xij. q. ij. si quos, de seruis, & c. cum redemptor. & Spe. vers. lxxiiij.

Quinquagesimo octauo, quod res ecclesiæ tēpore charitatis vendantur pro eleemosyna pauperū, & pro redemptione

ptione captiuorum, x. q. ij. c. ij. xij. q. ij. c. auarum, & c. gloria, c. sacrorum, & seq. & Spe. vers. lxxv.

Quinquagesimonono cum ecclesia parochiali, vel sacerdote eius rectore dimitendo ei quartum decimarum sibi debitam, c. de quarta, de praescrip. x. q. ij. l. episcopus si tertiam, x. q. iij. relatum, & Spe. vbi supra, vers. cl. xvj. vbi etiam dicit, idem esse & in alijs iuribus spiritualibus, seu Episcopalibus per c. pastorem, de donatio & ibi dicitur. Et quod per Ioan. And. in ca. cum venerabilem, de censib. in glo. ij. in nouel. Quod intelligitur cum consensu capituli, non aliter, de his, quae sunt à praesule, & c. nouit, & tenet, vbi supra.

Sexagesimo, si pater e. heredato filio instituerit ecclesiam, potest Episcopus restituere filio hereditatem, xij. q. ij. si quis irascitur, & Spe. vbi supra, vers. lxxvj. vbi etiam dicit, idem si pater credidit se non habiturum filios, & ecclesiae contulit bona sua, usufructu sibi retento, & postea sibi filius nascatur, xij. q. iij. quicumque.

Sexagesimoprimo, ut suspensus, in quo signa poenitentiae apparuerunt, apud ecclesiam sepeliatur, xij. q. iij. quicumque; : secus si fuerit impenitens, xxij. q. v. placuit, secundum Spe. vbi supra, vers. lxxvij.

Sexagesimosecundo, quod sacerdos in causa civili testimonium ferat, xij. q. ij. quamquam, & Spec. vbi supra, vers. lxxix. & alias infra dicitur.

Sexagesimotertio, secundum quosdam in iuramento metu extorto, secundum Spec. vers. lxxx. Et plenius tit. de leg. §. nunc ostendendum, vers. xxiiij. vbi vide omnino.

Sexagesimoquarto, quod una ecclesia ex causa faciat alteri ecclesiae partem de decimis, & primitiis, xv. q. j. c. decimas, §. quod autem dicitur, & c. statuimus, secundum Spe. vers. lxxxj. vide glo. in Clem. constitutus, de rel. do.

Sexagesimoquinto, quod conferat decimas monasterio patronus male detentas à laicis, in quarum possessione non erat ecclesia, xv. q. j. c. fin. de his, quae sunt à praesule, c. cum apostolica, & Spe. vers. lxxxij.

Sexagesimosexto, ut praesentatus ab Episcopo patrono ecclesiae admittatur sine examinatione, Spec. vers. lxxxij. vbi

vbi dicit presumi pro eo

Sexagesimo septimo, vt Abbas conferat inuestituram in ecclesijs per eum sibi collatis, xvij. quæst. ij. visis. & Specul. vers. lxxxiiij.

Sexagesimo octauo, vt ecclesia det clericis ad vitam eorū de suis possessionibus, xvij. quæst. iij. c. clerici, & c. si Episcopus, xij. q. ij. c. sepe. & Spe. vers. lxxxvj. vbi etiam dicit, quod etiam Episcopus de possessionibus ecclesiæ suæ dat seruitutibus suis ad vitam eorum, & de proprijs in perpetuum, xvij. quæst. vj. c. illud quia & successor eos alere tenetur, xij. quæst. ij. hæc huius. & Specu. ibidem, & aliàs infra dicitur.

Sexagesimo nono dispensat Episcopus in pœna pro immunitate ecclesiæ violatæ, xvij. q. iij. si quis contumax, ar. xij. q. iij. de viro. Spe. vers. lxxxvj.

Septuagesimo cum monasterijs in tributis sibi dandis, xvij. q. ij. c. Eleutherius. & Spe. vers. lxxxviij.

Septuagesimo primo cum clerico suo, vt possit ad alterius Episcopatum electus transire, xix. q. ij. dic. a contrario sensu, lxxij. dist. per totum.

Septuagesimo secundo cum monachis, vt habere possint cellulas intra claustrum, xvij. q. ij. c. de monachis, c. cellulas, & c. nullus. quod etiam potest Abbas facere cum benemeritis, xx. q. vlt. c. fin. & Spe. vers. xc.

Septuagesimo tertio in tempore velandi virgines, de temp. or. c. fin. & Spe. vers. lxxxj. & glo. or. in d. c. fi. vbi plenius; alias non nisi ex causa, præterquam in certis festiuitatibus, xx. q. de votis. Spe. ibidem.

Septuagesimo quarto potest Episcopus mitigare pœnā secundum modum canonum, xxij. q. iij. c. forte, de pœnitent. dist. vj. c. j. in fi. de offi. leg. c. nisi. & Spe. vers. xcij.

Septuagesimo quinto dissimulando, vel correctionem dilatando ex causa, xxij. quæst. iij. c. non potest. & Spec. vers. xciii.

Septuagesimo sexto parcendo testi, ne personaliter puniatur, xxij. q. v. c. j. ad fin. & Spe. vers. xciiii.

Septuagesimo septimo releuando excommunicationem, ne plus debito negociū principale detur, de except. c. Apō

c. Apostolica, de testi. c. veniens, in vj. sed secus in interdito loci, c. presenti, de sent. excom. in vj. Intellige, quod in interdito loci non potest, secundum Ioan. An. in addi. Spe. vers. xcv.

Et nota ex prædictis, quod ne probatio pereat, possunt absolui testes excommunicati, d. c. veniens, in fi. & ibi glo. & docto. quod verum est, si fuerunt excommunicati post appellationem, alias secus, secundum d. gl. quæ etiam dicit verum esse, si aliter veritas probari non possit; alias secus, ut ibi; ut dixi supra, vers. xxv. vbi vide, & adde hæc dicta, & nota perpetuo.

Septuagesimo octavo dispensat in modica iniuria, si iniurius ex sententia sit infamis, de re iud. c. curate, ij. q. iij. notandum. & Spe. vers. xcvi.

Septuagesimonono potest dispensatus Episcopus deferre friuolæ appellationi propter scandalum euitandum, de appellat. c. constitutus, ij. q. vij. appellatione pendente. Quod de iure facere non tenetur; immo si desert, punitur in xx. lib. argenti, ij. q. vj. §. sunt etiam quoque, vers. si quis etiam. & Spe. vers. xcviij.

Octuagesimo cum clericis concubinarijs, de coha. cleri. & mu. c. clericos, & c. vestra: nisi irregulares effecti sint. & Spe. vbi supra, vers. xcix. & eodem tit. §. iuxta, vers. in suspensis.

Octuagesimoprimo cum clericis non residentibus in ecclesia, de cle. non resid. c. ex parte, c. tua, & c. fin. Spe. vbi supra, vers. c.

Octuagesimosecundo cum duobus in discordia electis, ut vnus habeat dignitatem, alter vero aliquid ultra sortitum, c. nisi, de præbend. lxj. distinct. c. Hofius, xij. quæst. j. illa. & in Spe. vers. c.

Octuagesimotertio, ut aliqui campanas habeant, de priuileg. c. patentibus, & Spe. vers. cij.

Octuagesimoquarto, ut ex vna præbenda fiant duæ ex causa, c. vacante, c. maioribus, & c. dilecto, de præben. j. q. iij. c. fin. & Spe. vers. cij.

Octuagesimoquinto, ut Capellæ vniantur pro augmento præbendarum, cap. exposuisti, de præbend. & Spe.

Specul. versicu. ciiij. vbi vide.

Octuagesimosexto, quod ex iusta causa clerici peregrini in sua diocesi recipiantur, & sine literis commendatitijs celebrent, c. ad decorum, de institu. c. fin. de cler. pereg. de conse. dist. j. vnicuiq; & c. clericos, alias e contra, lxxij. distinct. c. j. & ij. Spe. vers. cv. & vers. lxxxix.

Octuagesimoseptimo potest dispensatiue ratificare gesta predecessoris, licet inualida propter defectum consensus capituli, c. cum vos, & c. Apostolica, de his, quæ sunt à praela. & Spe. vers. cvj.

Octuagesimooctauo potest ex causa retinere fructus beneficii vacantis, c. j. ad fin. vt eccl. benefi. & Spe. vers. cvij. quod multoties faciunt praelati, & Papa, forte potius ob auaritiam, quam ob aliam causam. Sed vide ibi per Ioan. And. in nouel. super vlt. colum. & quod not. in Clem. si vna, de re. eccl. non alien.

Octuagesimonono potest Episcopus dare monasterijs priuilegia exemptionis, c. cum olim, & c. ex ore, de priuileg. xvj. q. j. peruenit. Spe. vers. cvij.

Nonagesimo potest Capellas concedere monachis, c. pastoralis, de dona. & Spe. vers. cix.

Nonagesimoprimo dispensat Episcopus breuiando poenitentiam decem annorum sacrilego, qui contraxit matrimonium cum moniali, xxvij. quæst. j. cap. virginem. & Spe. vers. cx.

Nonagesimosecundo cū frequenter nubentibus, xxxj. q. j. c. de his, cum glo. & Spe. vers. cxij.

Nonagesimotertio, vt adultera ponatur in monasterio, quam vir nolit recipere, xxxij. quæst. j. c. de Benedicto. Adulteros verò potest excommunicare, xxxij. q. v. c. preceptum. & Spe. vers. cxij.

Nonagesimoquarto potest Episcopus separare maleficios post triennium, xxij. q. j. c. si per sortiaras, de frigi. & malef. c. fin. & alias plenius infra dicetur.

Nonagesimoquinto in mitigando poenam matricide, xxxij. q. ij. latoré, & in Spe. vers. cxv. quod intellige t de poena iuris canonici, quæ est, qd stet per annū ante portā ecclesie, nec intus ingrediatur, post annū intret, sed nō communi-

muni-

municet, nisi post triennium; quo finito per septem annos oblationes faciat: quibus temporibus carnē non edat, & vinum non bibat, nisi diebus Dominicis, atque festiuis, & à pascha vsque ad pentecosten. Item semper vadat pedester, & arma non portet, nisi contra Saracenos, & ieiunet tribus diebus per hebdomadam, ab vxore non separatur, ne fornicationem committat; corporis Christi particeps fiat ante mortem per tres annos, d. c. latrone, de quibus potest Episcopus relaxare ex causa, vt ibi in fin. Quod nota, quia secundum glo. ibi potest Episcopus diminuire pœnitentiam iniunctam a Papa, & ibi probatur: sed illud est ideo, quia Papa ibi permittit expresse; alias secus esset, vt supra diximus. Sed vide plenius in Spe. de lega. §. nunc ostendendum, vers. xxvii. & ibi Ioan. And. in addit. l. dist. accedens. De iure tamen ciuili diuersa est pœna contra matricidam inducta, scilicet vt infusus culeo cum cane, & gallo gallinaceo, vipera, & simia in mare, vel in fluiuium proliciatur. instit. de publ. iud. §. alia demonstratio. Pœna verò occidentis vxorem, de iure canonico statuta ponitur, xxxiii. q. ii. c. admonere: sed de iure ciuili ponitur in l. i. ff. de parrici. Bart. in l. cum pater. ff. eod. tit. & instit. vers. supradicto. Idem dicitur de occidente sponsam, secundum Bart. in d. l. cum pater; quia appellatione vxoris & sponsa continetur, vt ibi. Quod est verum etiā in materia successionis. l. non sine, & ibi Bald. C. de bonis, quæliberis. vbi Barro. dicit esse verum etiā ex interpretatione extensua. Et facit, quia sponsi coniuges dicuntur, xxvii. q. ii. c. coniuges, & c. coniux: alias sponsus pro genero intelligitur, ead. q. & cau. c. egressus. quod nota pro statutis. Sed alius homicida voluntarius semper, i. horis debitis iacere debet ad ianuam templi, & communione carere vsq; ad finem vitæ. Pro casu vero occidens, quinque annis pœnitere debet, i. dist. c. eos verò, & c. si quis voluntarie.

Et quia supra dixi matricidam debere esu carniū carere, vel abstinere; † quæro incidenter, an prohibitus edere carnes, possit edere oua, & caseum, seu lac? Respondeo quod non; quia ouum dicitur caro liquida, & lac dicitur sanguis colore mutato, glo. est sing. in d. c. admonere, vers. car.

carne. Ideo ieiunans à carne non debet comedere oua, vel caseum, seu lac, iiii. distinct. c. denique. Contra probatur, lxxxii. distinct. c. presbyter, ibi, sine carne, iuncta glo. in verbo, sanguine, vt intelligatur posse recreari cum lardo, lacte, & ouis, qui non potest edere carnes; & infra dicitur. Item ieiunantes à carne non possunt edere pisces magnos, sed paruos ad saturitatem, vt ibi: hoc tamen non seruat vsus.

† Quid de lardo, nunquid veniat appellatione carnis? 12
Respon. non, in materia, de qua loquimur: quia prohibitus edere carnē, potest edere sagimen, scilicet lardum, secundum glos. in d. c. admonere, & probatur in d. c. presbyter. lxxxii. distinct. vbi iuncta glo. in verbo, sagimen, dicitur, quod quando licet comedere oua, & lac, licet comedere lardum, seu sagimen, quamuis prohibita sit comestio carnis: vt ibi dicitur in presbytero deprehensio in fornicatione, cuius pœna ponitur in d. c. presbyter. Nec prætereo, quod tex. not. in l. i. C. de ero. mil. anno. lib. xii. ponit lardum, & carnem tanquā diuersa; & sic videtur probare lardum non esse carnem. Et ideo Ioan. de Imo. dicebat in questione de facto, quod vendens lardum die festi-uo non punitur pœna statuti punientis venditorem car-nium. Sed Ludo. Rom. tenebat contrarium, & respondebat ad d. l. j. quod loquitur ibi text. de carne veruecina, & non de carne simpliciter: ideo lardum ponitur ibi tanquā species separata, scilicet à carne veruecina, non à carne simpliciter: sed statutum loquebatur simpliciter de carne, igitur &c. & ita retulit in scol. do. meus Bar. Cœpo. qui tunc scholarius do. Ioan. de Imo. interfuit allegationibus eorum in quæst. de facto, Ego pro nunc approbo opi. Ludo. quæ etiam domino meo placebat.

Redeo nunc ad materiam dispensationis, & dico, quod etiam Episcopus dispensat cum solenniter pœnitente, scilicet cum incestuoso in matrimonio contrahendo, xx. ij. q. ij. si quis cum duabus, & c. in adolescentia, & c. antiqui. Spe. vbi supra, vers. cxvj.

Nonagesimo sexto cum eo, qui per errorem cognouit sororem suæ vxoris, xxxiiij. q. ij. in lectu, & Spe. ver. c. vij.

No.

Nonagesimoseptimo dispensat cum incestuoso simpli-
citer, de eo, qui cog. confan. vxoris suæ, c. ex literis, xxxv.
q. iij. c. de incestuosis, ad fin. & q. viij. c. de gradibus, & c.
hæc salubriter, ad fin. & in c. incestuosi. & Spe. vbi sup.

Nonagesimooctauo, vt qui separatur ab vxore propter
consanguinitatis impedimentum, possit cum alia contra-
here, xxxv. q. vj. ab isto die. & Spe. vbi supra.

Nonagesimonono dispensat contra sententiam, quæ
transiit in rem iudicatam, ead. q. lxxj. de in integ. rest. c. ex
literis; & Spe. vers. cxvij.

100. Cum raptoribus mulierum, vt euadant pœnam
legalem, & acta pœnitētia contrahant cum raptis, xxxvj.
q. ij. c. tria, de rapto. c. j. & Spe. vers. cxix.

101. Super statu ecclesiarum, vt eas faciat numero pau-
ciores, si plures sunt, vel etiam minores numero, si neque-
ant de proprijs fructibus sustentari, de conse. dist. j. c. om-
nes basilicæ. & Spe. vers. cxx.

102. Quod numerus Canonicorum minuatur, vel au-
geatur, de constitu. ex parte. à contrario sensu, de verbor.
signi. c. fin. de instit. c. j. & ij. de concess. præben. c. ex parte.
& Spe. in d. vers.

103. Quod nouus personatus fiat in ecclesia, de consue.
cum olim, & ibid. Spe.

104. Quod Missa cantetur in oratorijs, de conse. dist. j.
c. concedimus, c. clericus, & c. si quis. & Spe. vers. cxxj.

105. Cum presbytero, qui sub vno canone duas Missas
celebrauit, de conse. dist. ij. c. relatum, & c. comperimus,
& in Spe. vbi supra, vers. cxxij.

Ex quo nota, quod non est permixtum sacerdoti dicere
plures Missas, & in vna tantum corpus Christi assumere,
d. c. relatum. Item nec in vna Missa potest corpus Christi
assumere dimisso sanguine, d. c. comperimus.

106. Dispensat Episcopus in mitigando pœnam sacer-
dotis, cuius negligentia mures roserint eucharistiam: quo
casu pœnitētia xl. diebus agere debet, vel si tota, vel eius
pars perdit sit, quo casu triginta diebus pœnitere debet,
de conse. distinct. ij. qui bene: & ibi Spe. vers. cxxij. Sive
rō sanguis in terram spargatur, quadraginta dierum pœ-
nitentia.

nitentia peragi debet, ead. distin. si per negligentiam. vbi omnino vide plures casus, & quid agendum sit, cum sanguis effunditur.

107. Dispensat Episcopus, vt alius sacerdos celebret Missam in altari, in quo ipse Episcopus eadem die Missam celebrauit, de conse. dist. ij. c. fin. in glo. nam de iure secus est, vt ibi in tex. & tener Spe. in vers. cxxiiij. per c. j. de conse. dist. j. Sed errauit in hoc tex. quia tex. cum glo. est in d. c. fi. quod incipit, in altari.

108. Vt Iudæus statim ex causa baptizetur, de conse. distin. iij. ne quid absit. & Spe. vers. cxxv. Tu adde, quod debet Iudæus tunc in baptismo per se respondere, si loqui potest; alias non tenet baptismus, cum dici debeat: Ioannes vis baptizari; volo, & reliqua: licet in paruulis loqui per se non valentibus admittatur responsio per alium, de conse. dist. iij. c. cum pro paruulis.

109. Cum ignoranter rebaptizato, cum esset paruulus, si necessitas, & illius merita, & ecclesiæ utilitas postuler, de conse. dist. iij. qui bis. & Spe. vers. cxxvj. secus si scienter quis fuerit iterum baptizatus: quo casu vij. annis debet pœnitere, d. c. quibus.

110. Cum pœna presbyteri baptizantis cū vereri chrismate, ead. dist. si quis de alio. & Spe. vers. cxxvij. Debet enim singulis annis chrisma nouum confici; & per singulos annos per diocesim destinari ad singulos rectores ecclesiarum, ead. dist. c. omni tempore.

111. Quod alius presbyter signet in fronte puerum, quem Episcopus baptizauit, si omnes ipse propter multitudinem signare non potest, d. c. omni tempore, xxv. dist. c. fin. & Spe. vers. cxxvij. vbi etiam subdit, quod ipse solus Episcopus potest infantes in fronte chrismare, de consue. c. iij. de consecr. distinct. v. c. manus, de sac. vnct. c. v. vers. quia verò.

112. Cum monacho scienter extra claustrum carnes comedente, de conse. dist. v. c. carnem. & Spe. vers. cxxix. est enim vsus carnis monacho interdictus, vt ibi; alias per sex menses reclusus pœnitentiam facere debet, vt ibi tex. Quod est verum, nisi sit factus Episcopus, quia tunc non

non

non subiaceret regulæ monachali, secundum glo. ibi. & alia
dixi supra in isto libro de questione, in monacho electo
ad Episcopatum, vbi vide. † Sed an vinum possit bibere
14 Monialis? Respon. quod non: immo etiam sacerdos bi-
bere prohibetur; quoniam vinolentum Apostolus dam-
nat, & vetus lex prohibet sacerdotes, qui ministrant in
templo Dei, vinum, & siceram bibere, ne crapula & e-
brietate grauetur corda eorum. Siceram autem dicitur lina-
gua Hebraea omnis potio, qua quis potest inebriari, xxxv.
quaest. j. c. vinolentum. Quinetiam vinum nutrit luxuriam,
si percipiat ultra mensuram, ead. q. c. luxuriam: cuius vi-
ni primus inuentor fuit Noe, qui prior vineam plantauit,
& cum ignoraret vini naturam, supra modum bibens pri-
mus inebriatus est. Et sic patet, quod vinum auctori suo
15 non peperit, xxxv. q. j. sexto die. † Sed quis primus in Ita-
liam vinum adduxit, Plinius lib. iij. refert, qui in lib. vij.
c. xxij. etiam Staphylum dicit primum aquam vino mi-
scuisse. quod nota. Et adde, quod ebrietas maxime ve-
16 tatur, quæ omnium sons est vitiorum, ac si quis ebrius fiat,
à communione spatio triginta dierum submoueat, aut
ictibus feriat, eadem quæst. & caus. ante omnia. vbi di-
cit glo. not. quod non potest Episcopus verberatione cle-
rici committere laico per c. vniuersitatis, de sent. excom.
nisi sit incorrigibilis, c. vt factum, eod. tit. Et limita verum
esse, nisi vnica fuerit secundum Spe. de accus. lxxxij. versu.
& nota. vbi dicit, quod ob vnicam ebrietatem clericus non
potest suspendi, vel deponi. Et supplendo ad materiam e-
brietatis, scias, quod ebrietas est levis culpa, glo. est in l. fi.
§. fin. C. de repu. vnde faciens delictum mitius puniri de-
bet, secundum Bart. in l. respiciendum. §. delinquent; &
in l. aut facta, in prin. ff. de pœnis, & in l. diuus. ff. de offic.
præsid. Quod intellige, si ebrietas est magna, quia tunc de-
lictum attenuat; non si parua, quia tunc delictum non ex-
cusat, vt inquit Bald. no. in l. data opera. C. qui accus. non
poss. facit l. omne delictum, §. ij. ff. de re mil. in casu vero
l. j. C. si quis Imperato. maledix. ebrietas excusat secun-
dum Angel. ibi. Et adde hic ad materiam de vino, & e-
brietate, quod pulchre notat Plinius de naturali histo-

ria, libro xliij. cap. xxij. ita Specul. vbi supra.

113. Dispensat Episcopus cum clerico, vt vadat in peregrinationem, de conse. dist. v. c. non oportet, de voto. c. magna, ad fin. c. pen. & fin. & Spe. vers. cxxx. Nam sine licentia Episcopi non potest clericus peregrinari, d. c. non oportet, il. ij. & not. in l. si qua per cal. ad fin. C. de Episco. & cler.

114. Quod clerici iaceant in proprijs domibus, ibique comedant, & not. supra, de vit. & hon. cler. c. quoniam, a contrario sensu. & not. j. q. ij. sacerdos, & ibi glos. licet olim contra, xij. q. j. c. necessaria, de conse. dist. v. c. in omnibus, & vbiq. per glo. & Spe. vers. cxxxj.

115. Reducit Episcopus dispensatiue fugitiuos ad claustrum, de reg. c. fin. xvij. quaest. ij. Abbates, & Specu. vers. c. cxxij.

116. Dispensat Episcopus, quod ea, quae simpliciter se vouit Deo velum assumens, non tamen professi, matrimonium contrahat, ne deterius faciat, cap. consuluit, qui cle. vel vo. Sed vide melius eo. tit. c. rursus, & in c. j. de voto, in vj. & in c. fi. xxij. q. iij. & in Spe. vers. cxxxij.

117. Dispensat in voto, vt in melius commutetur, de voto. c. j. & c. ex multa. Quod verum, nisi in Hierosolymitano, eo. tit. per tuas, & c. ex parte, & c. magna. Item nisi in voto continent, eo. tit. c. j. & Spe. vers. cxxxij.

118. Dispensat Episcopus, vt in defectum regularium monasterium de secularibus clericis ordinetur, de reli. do. c. inter quatuor. & ibi omnino vide Ioan. And. in nouella super glo. j. & in tex. quia aliter, not. xix. quaest. iij. quae semel, de reb. eccl. non alienan. c. possessiones, & Spe. vbi supra, vers. cxxxv.

119. Recipiendo secundum praesentatum a patrone ecclesiae, vel altaris primo omisso, de iure patro. c. cum autem, & c. pastoralis; & in Spe. vbi supra, vers. cxxxvj.

120. Dispensat cum sacerdote incauto, qui peccat in officio, de celeb. miss. c. fi. & Spe. vers. cxxxvij.

121. Quod infirmus, vel alia causa urgente, quis comedat carnes in die ieiuniorum, de obseru. iei. c. consilium, & Spe. vers. cxxxvij.

122. Vt ecclesia parochialis fiat monasterium, de eccle. adif. c. ad audientiam, xij. q. ij. bonæ, de do. c. Apostolicæ & Spe. vers. cxxxix.

123. Quod sponsi de futuro se absoluant, ne deterius contingat, c. præterea, de spons. & Spe. vers. cxi. Secus est autem in sponsalibus de præenti, qui non possunt dissolui: quia quos Deus coniunxit, homo non separet, xxxij. q. ij. quos enim, & c. quos Deus.

124. Vt puella nubilis dimittat sponsum minorem xiiij. annis, & contrahat cum alio, ne fiat deterius, c. ex literis, de despon. impub. licet contra no. eo. tit. c. a nobis, & c. de illo. & in Spe. vers. cxlj.

125. Vt confirmet, vel impediatur sponsalia iuxta formam c. cum in tua, de sponsa. & Spe. vers. cxlij.

126. Cum filiis presbyterorum, ut alantur à parètibz c. cum haberet, in fin. de eo, qui du. in mat. licet aliter not. xxxv. q. iij. c. ij. & q. vij. c. j. C. de natu. li. aut. licet patri. & in c. per venerabilem, in fi. qui fil. sine legit.

127. Vt valeat dispensatio ex falsa causa obtenta, quæ aliàs non valeret, de consang. & affin. c. quia circa. & Spe. vbi sup. vers. cxliij.

128. Cum adulterio confessato sponte à muliere, non perseveret in illo, c. ex literis, de diuor. in Spe. vers. cxlv.

129. Cum accusatore non probante mitius puniendus ij. q. iij. c. Paulum. & §. notandum, de cal. c. cum dilectus de electio. in vj. c. statuimus, in fin. & Spe. vers. cxlvj. sed o. mino vide in Spe. eod. §. vers. sed nunquid cum accusatore, vbi plenius loquitur.

130. In numero, & qualitate compurgatorum. de simo. c. insinuante, ij. q. v. c. omnibus, de purg. cano. c. extuati & in Spe. vers. cxlvij.

131. Cum eo, qui simpliciter facit homagium propter beneficiū, de simo. c. ex diligenti. Sed quis dispensat cum directe simoniaco, vide plenius in Spe. de leg. §. nūc ostendendum, vers. xxij.

132. Vt clericus scholaris, vel peregrinus locet ad reppus fructus beneficij sui, c. ne præla. vi. ia. c. fin. de voto. in Spe. vers. cxlix.

133. Cum homicidis, & parricidis quod contrahant matrimonia. de his, qui fil. occi. c. j. xxxij. cap. seculares, cap. interfectores, & cap. in adolescentia. & in Specul. vers. sic. cl.

134. Potest Episcopus ecclesias parochiales diuidere, & vnire consensu eorum, quorum interest, dum tamen non appelleretur, de excess. praela. c. sicut vnire. alias secus, xij. q. j. sicut duo, x. distinct. c. j. de relig. do. c. constitutus, & in Spe. vers. clj. Et vide, quod not. xvj. q. j. c. quicquam.

135. Potest Episcopus dare priuilegium monachis de non dandis decimis Episcopalibus, quæ consistunt in quarta, scilicet præteritis, præsentibus, & futuris. de priuileg. c. quia, c. ex ore, & c. cum olim, xvj. q. j. c. peruenit. & in Spe. vers. clj.

136. Cum filiis patronarum occidentium rectorem ecclesie, scilicet quod possint in monasterijs ad honorem assumi, c. in quibusdā, de pœnis, xxij. q. viij. c. si quis membrorum. & ar. xvj. q. iij. de fil. presbyt. scilicet admittendo eos per actum contrarium, scilicet ad electionem, & ad alios actus, secundum Spec. vers. cl. iij.

137. Cum criminoso publice celebrante, secundum Inno. in c. j. de cler. pereg. & in Spe. vers. cl. iij.

138. Cum excommunicato ministrante, quo ad beneficium, de cler. excommun. min. c. postulatis. j. responso, & c. ij. Inno. in d. c. dilectus, de tempo. ordinan. secundum Spe. vers. clv. dicit d. c. postulatis, non loqui hoc casu, sed quando excommunicatus beneficium recepit: & tenet Spe. vers. xvj. nec etiam facit d. c. ij. secundum Spe. & vide supra, vers. xliij.

139. Potest ex causa diminueri poenitentiam iniunctā à Papa, secundum Spe. vers. clvj. & plenius in titu. delega. s. nunc ostendendum, vers. xxvij. & ibi Ioan. And. in additio. & dixi supra, vers. xc. l. distinct. c. accedens, xxxij. quæst. ij. c. latorem, & in authent. interdicimus, de Epis. & cler.

140. Ut clericus absoluator ab ecclesia, in qua ordinatus est, & in alia collocetur, lxxij. distinct. c. quorundam. & Spe. vers. clvj.

141. Cum dictatore vindictæ sanguinis, si exiit citra membri mutilationem, c. j. de cler. pug. in duel. c. sententiam, ne cler. vel mon. Spe. in d. vers. quando autem: aliàs solus Papa dispensat, vt ibi per c. j. de corp. vit. de cle. egro. c. presbyterum. Sed Papa etiam non dispensat cum homicidio voluntario, secundum Spe. vers. quando autem, prealleg. & plenius eod. tit. §. nunc habetur, vers. v. cum homicida. vbi vide.

142. Ne quis ad tempus teneatur residere in ecclesia parochiali, c. licet canon, de elect. in vj. §. fin. & in Specu. vbi sup. §. nunc de Episcoporum, vers. clx.

143. Dispensat Episcopus circa pœnam, d. c. licet canon. super tardando sacerdotio per vij. annos secundum formam, c. cum ex. eod. tit. & lib. & Spe. vbi supra.

144. Vt quis in maiori ecclesia non personaliter, sed per vicarium seruiat, in ecclesia parochiali dignitate annexa, de præben. c. extirpandæ, de æta. & qual. c. eam te: & in Spe. vers. clx. & dixi supra vers. xliij.

145. Dispensat cum eo, qui factus sit ineligibilis, quia receperit electionem factam per abusum secularis potestatis, c. quisquis, de elect. & in Specu. vers. clxj. & in §. iuxta, vers. sunt quoque. ibi. xv. & c.

146. Dispensat Episcopus, vt corpora sanctorum transferantur de loco ad locum, de consec. distin. j. c. corpora, & Spec. vers. clxiiij.

147. Vt reliquiæ sanctorum ex causa de ecclesia extrahantur, & ne diuina celebrentur in ea. c. ij. de iure pat. & Oeconomum ponere in ea, de offi. ord. c. cum nos. & Spe. vbi supra.

148. Cum monacho, vt vagetur, secundum Inno. in c. fin. de renun. & Bald. in mar. vers. Abbas, vers. ij.

149. Cum minoribus, vel adultis regulariter, nisi quando prohibitum reperiatur. secundum docto. & Archid. in c. at si clerici, de iudi.

150. In pœna, quam electus nondum confirmatus potest imponere, secundum Archid. vbi supra.

151. Cum clerico prohibito ordinari, post prohibitionem ordinato furtim, si velit ad religionem transire, cap. fin.

fin. de eo, qui fur. or. fu.

152. Cum eo, qui sola intentione commisit simoniam, glo. est no. in c. tua, in fin. de simo. quæ dicit, quod sola intentio facit simoniacum, sicut & sola spes facit vsurariū, xiiij. q. iij. c. j. & ar. de vsu. c. consuluit. & tenet Bal. in rubr. C. de vsu. ij. colum. vbi vide, quod dicit vsurarium teneri ad restitutionem vsurarum, & mentalium, per not. in d. c. consultus.

153. Dispensat Episcopus cum clericis depositis, condemnatis, vel degradatis solo verbo, vt plenè in Spec. de leg. §. nunc ostendendum, vers. ix. vide glo. l. dist. miror.

154. Dispensat in casibus positis, lxviij. dist. c. quamuis, & c. chorepiscopi. Hos casus pro maiori parte ponit Spec. vbi supra, & dominus Bonaguida de Ari. in suo tracta. de dispen.

† Sed Spec. in tit. de leg. §. nunc de Episcoporum, vers. 17 prohibetur. & glo. or. in d. c. miror. l. distinct. ponunt casus, in quibus non potest Episcopus dispensare, quos breuiter perstringemus.

Dic ergo primo, quod Episcopus non dispensat cum homicida, d. c. miror. quod intellige, vt dixi supra, & per dictam glossam.

2. Nec in legitimis, quo ad dignitates, personatus, & beneficia curata, secundum Spec. in d. §. vers. vtrum autè. & in c. j. de fil. presby. in vj.

3. Nec cum minore, xiiij. an. ad dignitates, vt sup. vers. sic. xxxvij.

4. Nec cum corpore vitiat, lv. dist. c. quis.

5. Nec cum bigamis, & viduarum maritis, de bigam. c. j. xxxiiij. dist. c. lector.

6. Nec cum eo, qui duxit duas vxores, vel qui duas nuptias de facto contraxit, secundum Spe. ibi.

7. Nec cum presbytero duas nuptias benedicente: de secun. nup. c. j. quia talis benedictio est prohibita, vt ibi. & c. vir. eod. tit. & alias plenè diximus.

8. Nec cum faciente duellum, ex quo mors, vel mutilatio fuerit secuta, secundum Specu. in d. vers. prohibetur.

9. Nec cum eo, qui de iniusta excommunicatione con-
queritur coram iudice seculari, xxj. q. vlt. c. pen.

10. Nec cum simoniaci, j. q. j. ergo valet in ordine, se-
cundum Spe. ibi, & in ti. de leg. §. nunc ostendendum, ver-
si. xxij.

11. Nec cum infamibus, ij. q. iij. §. hinc colligitur. & §.
notandum.

12. Nec cum ignobili eligendo in canonicum contra
formam constitutionis, secundum Archi. in c. licet canon,
de elect. in vj. nisi ex causa iusta, secundum Ioan. de Ligu.
c. at si clerici, de iudi. & dominos Rotæ de decif. nouis, vt
refert Lud. Pon. in sing. ver. dispensatio, ver. pone in ecclesia

13. Nec vt quis habeat duas præbendas in vna eccle-
sia, c. literas, de concess. præben. & in Spe. vbi sup. d. c. prohi-
betur. & ibi Ioan. An. in addit.

14. Nec quod monachus habeat administrationem al-
terius monasterij, vel officij, Ioan. And. ibi. vide not. in
c. cum singula, de præben. in vj.

15. Nec cum penitus illiterato, vt fiat clericus, secun-
dum Spe. vbi sup. & dixi supra, vers. xxij.

16. Nec cum solenniter poenitentibus, vt ibi d. dixi.

17. Nec cum seruis, & obligatis certis conditionibus,
l. dist. c. non confidat, liij. dist. per totum.

18. Nec cum obligatis ad rationcinia præstanda, iuxta d.
c. i. de obli. ad ratio. vbi vide.

19. Nec, quod quis ordines sacros assumat sine tempo-
ris interuallo, d. c. non confidat. secus de maioribus, c. de
eo, de temp. ord.

20. Nec in his quæ sunt maiora adulterio, de iudi. c. at
si clerici, §. in adulterijs. & Spe. vbi supra, vers. verum vt.

21. Nec circa canones imponentes poenā depositionis,
vel suspensionis in enormib⁹, l. dist. c. miror, xij. q. ij. c. de vi-
ro, de accu. c. inquisitionis, j. resp. quib⁹ no. in c. nihil de cle.

22. Nec in criminibus, in quibus post peractam poeni-
tentiam impeditur executio officij: de quibus in Spe. de
dispens. §. iuxta, vers. sunt quoque: nisi forte reperiat⁹ ei
expresse permissum, d. c. at si clerici, secundum Spe. in d. §.
nunc de Episcoporum, vers. prohibetur, j. col.

23. Ne chrismet pueros alienæ diocesis, derelig. do. c. j.
 24. Nec cum non ordinato ministrante, vt ascendat ad ordines superiores, vt dixi supra, vers. xvj.
 25. Nec quod quis plures ordines sacros recipiat; sed si suscepit ab alio, potest Episcopus dispensare cum ordinante, & ordinato extra tempora statuta, vt d. vers. prohibetur, ij. col. & in tit. de legat. §. nunc ostendendum, vers. ij. & seq. & dixi supra, vers. j.
 26. Nec cum suspenso à Papa, vel commissario Papæ, xxi. dist. cum inferior. & Spe. d. vers. prohibetur, ij. col.
 27. Nec cum ordinato sine dispensatione, qui canonicum impedimentum habeat, lxxj. dist. si quis sine.
 28. Nec cum religioso, vel plebano leges, vel physicæ audiente, Spe. in d. §. nunc de Episcoporum, vers. prohibetur. & in §. nunc ostendendum, vers. lxxxvj. præal.
 29. Nec, quod duo æqualiter præsent vni ecclesiæ, vt in q. ij. c. pen.
 30. Nec cum suspenso in concilio propter inordinatam collationem beneficiorum, † quo casu solus Papa, & quatuor principales Patriarchæ dispensant, c. graue, in fi. de præben.
 31. Nec in his, quæ specialiter sedi Apostolicæ reseruantur in priuilegium speciale, in quibus solus Papa dispensat, de consang. & affi. c. non debet, & c. cum dilectio. quod vide in Spe. eod. tit. §. nunc breuiter.
 32. Nec in his, in quibus Papa non dispensat, d. §. nunc breuiter. & Spe. in d. vers. prohibetur, ij. col.
 33. Nec cum postulatis, c. fin. de postu. præla. per Inno. & Bal. in mar. vers. Episcopus, vers. iij.
 34. Nec in ordinibus, secundum Inno. in c. fi. de obli. ad ratioci. & Bald. vbi supra, vers. vij.
 35. Nec cum non residente, vt habeat fructus præbendæ. Inn. tenet in c. cletico, de cle. nō resi. & Bal. vbi sup. ver. xvj.
 36. Nec dispensat Archiepiscopus cum suffraganeo, quod alter suffraganeus transeat ad aliam ecclesiam, in Spe. vbi supra, vers. verum vt tanta.
 37. Nec contra canones, nisi irregularitatē inducentes, in Spe. ibid. vers. sed queritur secundum eum. vbi vide.

38. Nec cum patientibus defectum, vt ibidem, vers. sed cum Episcopus.

39. Nec cum excommunicato maiori excommunicatione ministrante scienter, nec cum interdicto; cum quibus scienter ministrantibus non dispensat etiam legatus, nec synodus, xj. q. iij. si quis Episcopus damnatus, & c. sequen. & c. placuit, de cleri. excommuni. m. c. illud, de eo, qui fur. or. fusce. c. j. ij. quæst. v. c. qua de cau. Sed solus Papa potest cum talibus dispensare, de senten. excommuni. c. cum medicina. §. fin. de re iud. c. cum æterni, lib. vj. Et nota, quod tales sunt irregulares, & remouendi ab officijs, vel beneficijs, de cler. excom. m. c. latores. & per totum. & Spe. vbi supra, vers. sed nunquid potest Episcopus, vel legatus. Secus si ignoranter probabili ignorantia, c. Apostolica, eo. tit. quia cum talibus dispensat Episcopus, quo ad poenitentiam imponendam, secundum Spe, vbi supra, per d. c. de illis.

40. Nec dispensat cum electo tacente defectus, & confirmato, si sunt duo electi, ne alteri fiat præiudicium ex dispensatione, secundum Spe. vers. electus in Episcopum; vbi vide omnino.

41. Nec cum illegitimis, vt patri suo succedant in beneficio, secundum quosdam, vt refert Spe. vbi supra, vers. ceterum prohibetur: vbi vide opi. hincinde. Legati vero de latere quibus casibus dispensent, vide plenius in Spe. eod. tit. §. consequens aliqua. Sed de dispensationibus Patriarchatus vide in §. sunt quoque nonnulli, & ibi, Archiepiscopis autem. De dispensationibus vero Abbatum vide eod. §. vers. Abbas quoque. Et de forma dispensationis vide plenius eo. tit. §. qualiter autem.

91 † Quæro, quæ sint priuilegia Episcoporum? Respond. vltra ea, quæ dicta sunt supra in proxima quæstione, multa esse. Primo, non potest ecclesia construi, nisi prius Episcopus ponat crucem in loco, vbi est construenda, atrium designet, & primum lapidem ponat: de conse. dist. j. c. nemo. & Spe. de dis. §. nunc de Episcoporum, vers. generaliter autem.

2. Potest ipse consecrare, reconciliare, poenitentias sol-

len-

lennes imponere, indulgentias concedere, de causis matrimonialibus cognoscere, ordinare, & chrismare: de consu, c. quanto, de excess. præl. c. accedentibus, xvj. q. i. c. interdicimus, de pœni, & rem. cum ex eo, in fi. de conse, eccle. vel alta, c. consulisti, & c. aqua, l. dist. in capite.

3. Potest quinquagesimam, vel centesimam dare, de dona, c. Apostolica, xij. q. ij. c. bona, de his, quæ fiunt à præl. sine consensu capi c. pastoralis.

4. Potest solenniter excommunicare, xj. quæst. iij. c. debent.

5. Literas dimissorias dare; aliter non valet ordinatio ab Episcopo facta, viij. q. ij. c. illud, & c. dilectissimi, de off. fi. Archid. c. vt nostrum.

6. Potest annulum aureum portare in digito, de vita, & honest. cler. c. clerici.

7. Potest duos de suis canonicis secum habere, de cle. non resi. c. ad audientiam.

8. Potest parochias limitare, & cœmeteria ordinare, xij. q. j. c. ecclesias, & d. c. pastoralis.

9. Constitutiones facere in sua diocesi, de conse. dist. j. c. omnes basilicæ, xvj. q. vij. c. omnes, de fer. c. fin. xj. dist. c. catholica. & Spe. vbi supra. Ioan. And. in c. fin. de app. lib. vj. no. in glo. fi. in fin.

10. Potest hereticos condemnare, de hæresi. c. ad abolendam, §. is: & contra eos inquirere, eo. tit. c. excommunicamus, §. fin. nec hic potestas eius adimitur, licet inquisitio alteri committatur, no. in c. per hoc, de hæreticis, in vj. respon. & in Spe. vbi supra. Hoc vltimum tenet Bald. in authen. habita, C. ne filius pro patre.

11. Potest facere ecclesias censuales, de iure pat. c. præterea, de censib. c. scientes.

12. Potest instituere, & destituere clericos, de fl. presb. c. ex tua, de insti. c. ex frequentibus, de his, quæ fiunt à præl. c. nouit.

13. Non incurrit sententiam excommunicationis, suspensionis, & interdicti, sicut alia personæ: de sent. excomm. c. quia periculosum. vbi vide omnino glo. & doct.

14. Alias proceditur tam contra Episcopum contumacem,

cem, quàm contra alios: de priuil. c. quia Pontificali. quæ
constitutio habetur in c. ij. de offi. deleg. in vj.

15. In modo iurandi, vt alias plenè dixi in alia quæst. de
potesta. Epif. circa spiritualia.

16. Nec cogitur testificare, de iure ca. c. fin. xj. q. j. nec
honore, in auth. de sanct. Epif. §. nulli.

17. Tempore generalis interdicti potest Episcopus au-
dire diuina, de priuil. c. nonnulli, & c. quoniam. & ibi do.
cto. & Ioan. And. in nouel.

18. Potest sibi quem vult eligere confessorem, de po-
nit. & remis. c. fin.

19. Non cogitur subire iudicium, nisi præcedat ius-
sio imperialis, secundum Azo. in sum. C. de Epif. & cle. &
in Spe. vbi supra.

20. Liber est à patria potestate, secundum Pet. ibidem.
& plenius alias dixi. not. de æta. & qualita. c. indecorum,
liij. dist. c. si seruus.

21. Habet priuilegia, de quibus xj. q. j. c. quicquam.

22. Contra eum plures testes requiruntur, ij. q. iij. cap.
præsul, & seq. & dicitur infra, tit. de degrada. Alia priui-
legia vide per Ioan. And. in addi. Spe. vbi supra.

23. Adde alia, videlicet quia sententia suspensionis nõ
comprehendit Episcopos, nisi expresse actum sit, c. quia
periculosum, de sent. ex com. vers. sententiæ. per gl. nõ.

24. Quia quis non potest habere campanam publicæ,
nisi de licentia Episcopi, de priuil. c. patentibus.

25. In altari, quo ipse Missam cantauit, nullus eadem
die potest Missam dicere, de conse. dist. ij. c. in altari.

26. Si sit discordia de iure patronatus, vel idoneus re-
ctor non præsentatur per patronos, potest Episcopus de il-
la ecclesia tollere reliquias, & ostia claudere, & inhibere,
ne celebretur in ea, & ibi constituere Oeconomum, qui
conseruet fructus, donec de rectore provideatur, c. ij. de
patro. & c. cum vos, de offi. ord.

27. Cognoscit de causis matrimonialibus, & alijs spi-
ritualibus, de excels. præla. c. accedentibus, xxxj. dist. c. per
lectis. Goffr. in sum. de diuor. §. fin. de quibus Abbates co-
gnitionem non habent, d. c. accedentibus. vbi vide.

28. Sine

28. Sine libello cognoscit inter clericos non subditos de causa civili, per no. in Spe. de lib. conce. §. x. vers. iij.

29. Et quando audit causam iudicis fugientis, ne rationem reddat, in Spe. vbi supra, vers. v.

30. Et quando agitur de non canonicè obtentis sine conscientia diocesani, vel diutina vocatione, vel de alijs grauaminibus ecclesiarum, & quando ex officio procedit, eod. §. vers. viij.

31. Et quando appellatur à sententia Episcopi, non potest in libello appellationis dici, sicut in alijs, quo per personas iudicauit, vt in Spe. de appella. §. x. vers. sciendum.

Reliqua priuilegia Episcoporum, quæ multa sunt, vide latè per totum hunc tractatum, & in singulis quæstionib.

Et de dispensatione Episcopi vide tractatum Ioannis Randei in decimo volumine tractatum, fol. 264. Et prælati ex præcepto tenetur corrigere familiam, glo. in cap. si peccauerit, ij. quæst. j. Et de correctione fraterna vide glo. in c. nouit, de iudi. & ibi docto, Et taciturnitas mortalis est in prælato, c. j. xliij. distinct. ideo dixit Apost. si quis autem suorum maxime domesticorum curam non habet, fidem negauit, & est infideli deterior. ad Timoth. epist. j. cap. v. & vide Actuum x.

CASVS, IN QVIBVS PAPA NON est solutus dispensare. Cap. XVIII.

S V M M A R I V M.

1. Etiam si Pontifex plenissimam habeat potestatem, attamen in multis casibus dispensare non potest.
  2. In presenti quot sint sacri ordines.
  3. Papa eo ipso, quod dispensat matrimonium contractum in gradu prohibito, vtrum qui contraxerunt, ab excommunicationis rigore sint absoluti.
  4. Dispensatio quandoque necessaria est, & sine causa facta dicitur potius dissipatio.
  5. Episcopus non liberat ex toto à voto, sed commutat in causam Deo magis acceptam: ideo differt à Papa.
- Non potest Papa sine causa dare potestatem alicui Principi
secu.